

tekst: Trudy Bekkering¹, Jef Adriaenssens^{1,2}

PICO-VRAAG

Welk beleid voor **het wisselen van langdurige urinekatheters bij volwassenen** is het meest doeltreffend?

Context

Meestal zijn urinekatheters bedoeld als tijdelijk hulpmiddel, bijvoorbeeld na een operatie. Soms zijn ze echter voor langere termijn nodig zijn, bijvoorbeeld bij aandoeningen zoals MS, omdat deze de blaasfunctie aantasten. Er bestaan verschillende manieren om een langdurige urinekatheter te verzorgen en onderhouden, zoals de katheter na een maximale tijd vervangen, antibiotica toedienen of schoonmaak- of smeermiddelen (zoals Instillagel®) gebruiken tijdens het vervangen.

Resultaten

De Cochrane systematic review die we hier bespreken⁴ includeerde drie RCT's (n=107) over de doeltreffendheid van verschillende manieren om langdurige katheters te wisselen. De studies onderzochten:

- het effect van verschillende tijdsintervallen (ten minste maandelijks of indien klinisch aangewezen) voor de vervanging van de katheter,
- het gebruik van antibiotica om infecties te voorkomen,
- het gebruik van bepaalde schoonmaakoplossingen zoals steriel water of chloorhexidineoplossing.

De eerste studie (n=17) vond dat mensen bij wie de katheter maandelijks (of wanneer klinisch nodig) werd vervangen, een lager risico hadden op symptomatische urineweginfectie dan mensen bij wie de katheter alleen werd vervangen wanneer klinisch nodig.

De tweede studie (n=70) laat zien dat het preventief geven van antibiotica voor het inbrengen van de katheter geen effect had op positieve urinetesten na zeven dagen, infecties of het risico te overlijden.

De derde studie (n=20) onderzocht het effect van steriel water of chloorhexidineoplossing voor het periurethraal reinigen voor vervanging van de katheter. Er was na zeven dagen geen verschil in het opkomen van asymptomatische ontstekingen. Geen van de deelnemers ontwikkelde een kathetergerelateerde symptomatische urineweginfectie.

De volgende uitkomstmaten vinden de auteurs van de review zeer belangrijk om een besluit te kunnen nemen over deze interventies: tevredenheid van de patiënt, kwaliteit van leven, schade aan de urinewegen en een afweging van kosten en baten. Deze waren echter niet meegenomen in de drie RCTs. Ook gaven de studies geen informatie over klinisch relevante vergelijkingen zoals: het vervangen van de katheter versus ander beleid zoals spoeling, thuis versus in klinische omgeving vervangen, schone versus een aseptische techniek, smeermiddel A versus B, met of zonder glijmiddel inbrengen, en tot slot de persoon die de vervanging uitvoert: de gebruiker, de verzorger of een zorgverlener.

Opmerking

Alle drie de studies waren klein, en er waren weinig patiënten met bepaalde uitkomsten (*events*), hierdoor hebben de studies te weinig bewijskracht (*power*). De rapportering van de studies was onvoldoende. De kwaliteit van het bewijs komt hierdoor uit op zeer laag.

Conclusie

Er is op basis van deze systematische review onvoldoende bewijs voor het beoordelen van de doeltreffendheid van de verschillende manieren van vervanging van langdurige urinekatheters. Voor een aantal belangrijke uitkomsten (zoals patiënttevredenheid, kwaliteit van leven, schade aan de urinewegen en een afweging van kosten en baten) zijn helemaal geen gegevens.

Betekenis voor de praktijk

Op basis van deze systematische review kunnen geen aanbevelingen worden gegeven voor de meest doelmatige methode om langdurige urinekatheters te vervangen.

Noten

¹ Belgian Center of Evidence Based Medicine (CEBAM).

² KCE, Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg.

³ Platform Wetenschap en Praktijk.

⁴ Cooper FPM, Alexander CE, Sinha S, et al. Policies for replacing long-term indwelling urinary catheters in adults. Cochrane Database of Systematic Reviews 2016, Issue 7. Art. No.: CD011115. DOI: 10.1002/14651858.CD011115.pub2.